

TEMA

Dåben – grundlag for kristen vækst

AF ANDREAS KAMMERSGAARD IPSEN

Alt for ofte taler vi om troen som en slags udefinerlig indre mekanisme, som vi kan vælge at slå til eller fra. Vi definerer troen som det at stole på Jesus, se på Jesus, komme til Jesus. Det er slet ikke forkert at omtale troen sådan, men der går ikke længe, før det store spørgsmål dukker op til overfladen: Hvordan "kommer" jeg så til Jesus? Hvordan "ser" jeg på ham?

Dette spørgsmål står vi dybest set magtesløse over for, hvis vi kun taler om troen i subjektive termer, som om troen er en indre mekanisme i os, en kontakt, som kan tændes eller slukkes. For tilliden til Jesus er dybest set ikke noget, jeg kan fremtvinge i mit eget hjerte. Så hvis vi kun taler om

troen som en indre mekanisme i os, afskærer det dybest set alle mennesker fra troen, for ingen af os magter at tænde for troens kontakt i os selv.

Troen må skabes i mig ud af intet i mødet med en udefrakommende magt. Derfor er det fuldstændig afgørende, at vi i forkyndelse og undervisning genfinder det bibelske fundament for, hvordan troen skabes i hjertet, hvordan den fastholdes og hvordan dette fører til vækst i det nye liv.

Dette fundament er nådemidlerne: Ordet, dåben, nadveren og skriftemålet. Disse nådemidler er den udefrakommende magt, der kan skabe troen i os. Vi er gode til at forkynde, at det suverænt er Gud, der skaber troen, men lige så vigtigt er det at understrege, at denne skabelse ikke sker ud af den blå luft, men kun der, hvor mennesket

er kommet i kontakt med nådens midler. Det er, hvad Den Augsburgske bekendelse (CA) understreger i artikel 5: "... For ved ord og sakramenter som midler gives Helligånden, der – hvor og når Gud vil – virker troen i dem, der hører evangeliet."

Nådemidler eller subjektivisme

Derfor kan vi give et meget enkelt svar på, hvordan man kan komme til at stole på Jesus og komme til ham og få en frelsende tro: Søg nådens midler! Søg Ordet i Bibelen og i forkyndelse, og søg sakramenterne, hvor du kan modtage Ordet i håndgribelig form. Det er nemlig kun der, Gud har lovet at møde dig med den magt, der skaber troen ud af intet i dit hjerte og giver dig kraft til at vokse i troens nye liv.

Troens liv er uløseligt forbundet med nå-

Hvis den aktive part i dåben er Gud, så giver det god mening at døbe mennesker uanset alder, for hverken børn eller voksne kan af egen kraft skabe troen i hjertet, men har brug for, at Gud griber ind ved nådens midler.

FOTO: ISTOCKPHOTO

dens midler, og forsømmer vi at forkyn-
de dette, så efterlader vi mennesker i en
uevangelisk subjektivisme, i jagten på at
tænde for troens kontakt i hjertet og deref-
ter vokse i troens nye liv. En jagt, der – uden
nådens midler – er dømt til at mislykkes.

Denne artikel vil fokusere på *dåben* som
nådemiddel. Hvad er dåben? Og hvilken
magt bærer den i sig?

At dåben er et nådemiddel betyder altså,
at den er et af de steder, hvor Gud møder
os med sin nåde og skaber troen i os: "Men
da Guds, vor frelsers, godhed og kærlig-
hed til mennesker blev åbenbaret, frelste
han os, ikke fordi vi havde gjort retfærdige
gerninger, men fordi han er barmhjertig;
det gjorde han ved det bad, der genføder

og fornyer ved Helligånden" (Tit 3,5). Dette
vers siger tre helt afgørende ting om dåben.

Dåben frelser

For det første fortæller Paulus her, at då-
ben er et frelsende bad. Det betyder ikke,
at alle døbt helt automatisk er frelste, for
uden troen kan intet menneske blive frelst
(Joh 3,18), men det betyder, at dåben er et
sted, hvor Gud møder mennesket med sin
nåde, skaber troen i hjertet og indsætter
mennesket i barneforholdet til sig. I dåben
mødes himmel og jord ved Ordets forkyn-
delse over vandets element.

Det betyder ikke, at troen per automatik
skabes i dåben. Som CA 5 siger det, så sker
dette kun "hvor og når Gud vil." Vi har aldrig

nogen garanti for, at et menneske i mødet
med nådemidlerne, får skabt troen i sig.
Men *når* troen skabes i hjertet, så sker det
gennem nådemidlerne.

Dåben i sig selv er altså ikke nok til frelse,
for uden troen gavner dåben ikke. Et men-
neske, som bliver døbt uden at tro, bliver
altså ikke dermed automatisk frelst. Dåben
vil være gyldig, og den skal ikke gentages,
hvis personen senere kommer til tro, men
i sig selv – uden tro – er dåben ikke nok til
frelse.

Dåben begraver og oprejser

For det andet siger Paulus, at dåben gen-
føder og fornyer. Dette er et ekko af den
dåbsteologi, Paulus præsenterer i Romer- ➤

Helliggørelse; Væksten som kristen hænger uløseligt sammen med det faktum, at det gamle menneske mister sin totale magt over os, og dette sker i dåbens særdeles virkelige begravelse og opstandelse med Kristus

brevet 6, hvor han omtaler dåben som en *begravelse* med Kristus og *opstandelse* med ham til et nyt liv (v. 3-4).

Pointen er, at det gamle menneske med alle dets synder bliver begravet, og det nye menneske opstår. Der er her ikke blot tale om symbolik, men om virkelighed. Det er en virkelig begivenhed, lige så vel som vi virkelig modtager Kristi legeme og blod i nadveren (1 Kor 10,16).

Guds ord skaber, hvad det nævner, og i dåben skabes den virkelighed, som forkyndes over vandet, at det genføder og fornyer os ved Helligånden. Dette aspekt viser også, at dåben har karakter af at være indgangen til troens fællesskab med Gud. På den måde erstatter dåben den funktion, som omskærelsen havde under den gamle pagt, hvor denne markerede barnets optagelse i Guds folk.

Vi døber små børn i bøn og forventning om, at Gud dér genføder dem til at blive sine børn og giver dem troen og Helligånden som gave.

Dåben er altså helt afgørende for den kristnes helliggørelse. For livet og væksten som kristen hænger uløseligt sammen med det faktum, at det gamle menneske, som er slave for synden, mister sin totale magt over os, og dette sker i dåbens særdeles

virkelige begravelse og opstandelse med Kristus.

Dåben er Guds gerning

For det tredje er det tydeligt, at det er Gud, der handler i dåben. Dette er helt afgørende, ikke mindst for diskussionen om barnedåb kontra voksendåb. Hele denne diskussion kan nemlig koges ned til det enkle spørgsmål: hvem er den aktive part i dåben?

Hvis den aktive part er den døbtte, der lader sig døbe for at bekræfte sin lydighed mod Gud og villighed til at tro på ham, så giver barnedåb ganske rigtigt ikke nogen mening, for denne aktive – og langt på vej kognitive/bevidste – stillingtagen, kan man ikke forvente af et spædbarn.

Men hvis den aktive part i dåben derimod er Gud, der gennem dåben møder mennesket med sin nåde og skaber troens liv i hjertet, så giver det god mening at døbe mennesker uanset alder, for hverken børn eller voksne kan af egen kraft skabe troen i hjertet, men har brug for, at Gud griber ind ved nådens midler.

Det er nemlig vigtigt at være klar over, *hvad* det er for en tro, der sammen med dåben er nødvendig til frelse. Her er der nemlig ikke tale om den intellektuelle tro på

visse dogmatiske sandheder, men om hjertets *tillid* til Kristus. Den intellektuelle tro er spædbørn ikke i stand til at besidde, men de kan til gengæld eje hjertets tillid, for så vidt det er Gud selv, der har skabt den, lige så vel som et spædbarn er i stand til at eje en ubetinget tillid til sine forældre.

Hvis den frelsende tro blev defineret som en intellektuel eller bevidst tro, og man først vil døbe et menneske, når det er nået til en bevidst tro på Gud, så ville ikke kun spædbørn være afskåret fra dåben, men f.eks. også mange mentalt handicappede. Men hvor spædbørn har mulighed for at vokse op og nå til bevidst tro på Gud på et senere tidspunkt i livet, så er dette ikke en mulighed for mange mentalt handicappede, som for resten af livet er underlagt en meget ringe mental kapacitet, der måske ikke er i stand til at forstå selv de mest basale sandheder i den kristne tros lære. Men dette hindrer heldigvis ikke, at de kan være sande børn af Gud og eje den frelsende tro i hjertet, som sammen med dåben frelser dem. For den frelsende tro er ikke en intellektuel øvelse; den er en enfoldig *tillid*, der ikke stiller krav til mental kapacitet.

Derfor kan også både spædbørn og mentalt handicappede have den frelsende tro, for med hensyn til hjertets tillid er vi alle

Andreas Kammersgaard Ipsen, f. 1983

Cand.theol. 2012

Ungdomskonsulent i LMU i Vestjylland

som børn. Vi er alle fuldstændig afhængige af, at det er Gud alene, der virker i nådens midler og skaber den frelsende tro i os. Ja, nogle gange er virkeligheden nok nærmere, at det er dem med den veludviklede mentale og intellektuelle kapacitet, der har sværest ved at acceptere deres hjælpeløshed og lade Gud komme til med sin nåde og almagt og skabe troen i hjertet.

I stedet for at være skeptiske over for, om spædbørn nu også kan tro på Gud, så bør vi nærmere misunde spædbørnene deres naturlige hjælpeløshed, som gør dem langt mere modtagelige for Guds virke end os, der kan være så ulideligt tilbøjelige til at stole på vores egen forstand i stedet for på Gud. Det er netop, hvad Jesus understreger så tydeligt i det berømte vers: "Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det" (Luk 18,17).

At holde spædbørn borte fra dåbens nådemiddel med den begrundelse, at de ikke kan tro, afslører altså en ubibelsk og i sidste ende lovisk forståelse af troens væsen.

Dåbens kraft

Som vi allerede har været inde på, er dåben som et nådemiddel ikke bare afgørende for indgangen til troens liv, men også for det

kristne menneskes fortsatte liv og vækst. Dåben adskiller sig her fra nadveren og skriftemålet, idet nadveren og skriftemålet er vedvarende handlinger, hvorimod dåben er en engangshandling.

Mange mennesker finder det derfor meget lettere at forholde sig til især nadveren som en kraftkilde til åndeligt liv og vækst, mens dåben har svært ved at finde plads i bevidstheden. Men netop i sakramenternes forskellighed på dette punkt afslører de hver deres betydning og styrke.

Dåben er det sted, hvor Gud suverænt griber ind i vores liv og flytter os over i sin elskede søns rige (Kol 1,13). Det er Gud, der gør det, og derfor skal det ikke gøres om. Nadveren og skriftemålet har vi gang på gang brug for at finde tilbage til for at angre vores synd, lægge os i Jesu hænder og modtage ham.

I forbindelse med fodvaskningen siger Jesus: "Den, der er badet, behøver ikke at få vasket andet end fødderne, men er ren over det hele" (Joh 13,10). Den, som tror og er døbt, er allerede badet og dermed fuldt ud dækket af Jesu retfærdighed. Men vores samvittighed bliver alligevel hver dag plaget af de synder, som klæber til os som snavs, og derfor kalder Jesus os til at blive ved med at komme til ham og blive vasket

og modtage syndernes forladelse. Dette sker i nadveren og i skriftemålet.

Vi har som kristne brug for begge dele. Vi har brug for visheden om, at vores frelse er solidt forankret i, hvad Gud gjorde for os, mens vi var hans fjender (Rom 5,10), og denne vished finder vi i dåbens gave. Men vi har også brug for igen og igen at lade Jesus rense vores samvittighed for den skyld, som plager os, og her har Gud givet os nadveren og skriftemålet.

I dette perspektiv har dåben en afgørende betydning for væksten i det kristne liv, for uden den ville mit forhold til Gud mangle visheden, og jeg ville konstant være i tvivl, om jeg nu også lever godt nok, eller om jeg, for den sags skyld, opsøger nadveren og skriftemålet ofte nok, til at Gud vil acceptere mig.

Et kristenliv uden vished om Guds nåde er dømt til at ende i frustration, for helliggørelsens brændstof er netop visheden om, at Jesu død gælder for mig, uanset hvad jeg magter eller ikke magter i livet. Dette blev stadfæstet i dåben, hvor Gud gjorde mig til sit barn før jeg overhovedet magtede at kravle eller gå.